

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De paralytico curato a petro ca. xvij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Exponit verba dauid de christo
Capitulum XV.

In israelite quibus specialiter locuti sunt prophete, audite verba hec, intelligite iam completum esse quod prophetauit ioel de spiritu sancti missione: quod missus est spiritus sanctus ab eo quem vos interemistis: qui alto consilio paterne dispensationis traditus est in manus vestras quem deus suscitavit solutus doloribus inferni, vel quantum ad ipsum quem dolores penarum inferni non leserunt, vel quantum ad alios qui per eum ab inferni doloribus absoluti sunt: quod palam est ex greco verbi dei. Soluens per ipsum dolores mortis. Quia autem a deo suscitatus sit probat per prophetiam dauid. Et ponit plures versus psalmi. Sed ad hoc probandum sufficit ille solus. Non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Sunt enim verba christi ad patrem, quod, Non patiens o pater animam meam ad inferos descendente sibi detineri: nec corpus meum sanctificatum corrumpi vel incinerari. Postea de dauid non esse hoc intelligendum ostendit: arguens iudeos de dauid perperam interpretantes dicens. Viri fratres liceat audenter dicere vobis de patris archa dauid: quoniam defunctus est, et sepultus est apud nos: et corpus eius incineratum: et adhuc cineres eius apud nos sunt. Unde patet non de se illud dixisse. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Sed prophetauit de resurrectione christi: qui neque derelictus est in inferno: nec caro eius vidit corruptionem. Quem suscitavit deus cuius nos testes sumus qui ad dexteram patris sedens: misit in nos spiritum sanctum quem operatur in nobis quem videtis. Quia autem exaltatus sit ad dexteram dei patris: iterum probat auctoritate dauid prophete dicentis. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis. Quod de dauid vel alio homine non potest intelligi. Certissime ergo scitote hunc iesum ita esse exaltatum et spiritum sanctum misisse quem vos crucifixistis.

De impleta prophetia Joel. Cap. XVI.

Is auditis com
puncti sunt corde: et ita impleta est prophetia ioelis: quia post ignem spiritus sancti secutus est vapor compunctionis. Et dixerunt ad petrum et ad reliquos apostolos. Quid faciemus viri fratres. Ad quos petrus. Penitentiam agite: et baptizet unusquisque vestrum

in nomine iesu christi: in remissione peccatorum: et accipietis donum spiritus sancti: ut loquamini variis linguis sicut et nos. Et hoc erat signum familiare in primitiva ecclesia: quia fere omnes ascendentes de lanacro loquebantur omnibus linguis. Et nota quod ait petrus. Baptizet unusquisque vestrum in nomine iesu christi. Formam namque traditam a domino qua exprimitur trinitas dei in primitiva ecclesia subtraxerunt apostoli veteres hac forma verborum. Baptizo te in nomine iesu christi: ut ita dilatarent nomen christi. Aliis verbis pluribus exhortatus est eos petrus. Et qui receperunt sermonem eius baptizati sunt. Et apposite sunt numero fidelium in die illa. scilicet ipsa die pentecostes anime circiter tria milia. Et erant perseverantes in doctrina apostolorum: et in comunione fractionis panis et eucharistie. quia in primitiva ecclesia crebro vnanimiter conveniebant ad precipuam eucharistiam. vel in comunione fractionis panis quotidiani: quam singulis quotidie ab apostolis frangebatur: nihil enim habebant proprium. Sed preda vendiderunt: et posuerunt precia ante pedes apostolorum: quod singulis diebus mane ascendebat in templum ad orationem. Sed postea redeuntes singulis distribuiebant panem prout cuiusque opus erat.

De paralytico curato a petro. Cap. XVII.

Um autem quod

quodam die ascenderent petrus et iohannes in templum ad horam orationis nonam. Erat quidam claudus a nativitate qui in glossa paralyticus dicitur, iuxta portam templi que dicitur speciosa a speciali quodam ornamento: quod apposuit ei alexander hiericus. Ibidem etiam posuit herodes aquilam auream: et erat porta antij viros mundi. Iste claudus quotidie portabat in grabato suo ad portam illam ut peteret elemosinam ab ingredientibus in templum. Et rogabat petrum et iohannem ut elemosinam acciperet ab eis cum ascendissent in templum ad horam orationis nonam. Fuit enim consuetudo herodiarum tribus horis orare. Unde daniel dato ei cetero regi: qualibet de his tribus horis orabat ascendens fenestram cubiculi sui. Et hec consuetudo confirmata est ab ecclesia que etiam horis orat. scilicet tertia, sexta, nona. quia dominus hora tertia flagellatus est. sexta crucem ascendit, nona autem posuit. Intuentes petrus et iohannes claudus dixerunt. Respice in nos. Ac si diceret. Attende de paupertate nostra: non habemus quod portem

Actuum apostolorum

gamus tibi. At ille intuebat in eos: sperans se aliqd accepturum ab eis. Ad quem petrus. Argentum et aurum non est mihi. Non enim erat suum quod reseruabat in usus pauperum qui reliquerat patrimonia sua pijscentes ad pedes apostolorum. Quod autem habeo hoc tibi do. In nomine iesu christi nazareni surget ambula in pace. Et apprehensa manu eius dextera eleuauit eum: et prius consolidate sunt bases eius et plante. Et stetit et ambulabat et introiuit cum illis in templum ambulans et exiliens. Quod additum est a Luca ut ostenderet illud impleri. Saluet sicut ceruus claudus. Et uidit omnes populos claudum ambulante et laudante deum. Et impleti sunt stupore et extasi eo quod contingerat illi: scietes quod a nativitate claudus fuerat. Et cum uideret petrus et iohannem cucurrerunt ad eos ad porticum qui appellatur salomons. id est in ea parte que stabat salomondum oraret. Et uidens petrus populum admirante super hoc miraculo locutus est ad eos.

Quibus nihil ascribebant: sed omnia deo, Caplm. XVIII.

In israelite

quid admiramini nos: quasi uirtute nostra hoc fecerimus? miraculum, quod dicitur. Non uirtute nostra hoc fecimus: sed deus abraam, deus isaac, deus iacob, deus patrum nostrorum glorificauit filium suum iesum: quem uos quidem tradidistis et negastis ante faciem pilati iudicante illo dimitti: et uos potius iudicastis barrabam dimittendum. Nomen eius, id est nomen eius inuocatio: et fides habita de eo: dedit illi integram sanitatem in conspectu omnium uestrum. Et nunc fratres scio: quod per ignorantiam fecistis sicut et principes uiri. Sed quod sic predictum erat ab omnibus prophetis: oportebat impleri. Penitemini ergo et confitemini: ut cum uenerint tempora refrigerij a facie domini sequens tempus incarnationis: quod reuera fuit tempus refrigerij: uel discretio uniuersalis iudicij et redemptionis iustorum: deleantur peccata uestra. Tunc enim plene delebuntur peccata: cum uirtute resurrectionis mors destruetur nouissima, et cum miserit eum qui predicatus est uobis iesum christum quem oportet celum suscipere, id est ad dexteram patris sedere usque in tempus resurrectionis omnium nostrorum: que locutus est dominus a seculo pro omni populo. usque ad communem omnium resurrectionem. Tunc enim reuera omnia complebuntur de christo a prophetis predicta. Et ponit exempla de

his que predictum est de christo: et permittit moysen, De inuidia saduceorum in apostolos.

Caplm. XIX.

Quentibus au

tem apostolis ad populum: superuenere sacerdotes et magistratus templi: et indignati sunt omnes communiter: quod ita magnificabant eum quem ipsi damnauerunt quasi reum. Et saducei specialiter dolentes: quod predicabant resurrectionem quam ipsi negabant: et iniecerunt manus in eos: et posuerunt in carcere. quod iam uespera erat: et non poterant eos iudicare. Voluit autem qui audierant uerba eorum credere. Et fuerunt qui eadem die ad fides conuersi sunt quinque milia. Et hoc est quod sepe legitur: quod tria milia una die ad fidem conuersi sunt: quod ipsa die pentecostes factum est: alia die quinque milia

constantiter responderunt ad interrogata in concilio. Caplm. XX.

Alter die congre

gati sunt principes sacerdotum, id est qui principatum habebant inter reliquos, seniores sacerdotes qui notissimi exprisuntur annas princeps sacerdotum qui omnibus principabat: et caiphas et alexander et iohannes. Hi post annam erant excellentiores: et quoties erant genere sacerdotali: et seniores et pharisaei traditionum inueteratos et scribe legis expositores, leges alios exponentes. Horum distinctio frequenter habetur in euangelio. Et statuentes eos in medio concilij interrogauerunt eos in qua uirtute aut in qua nomine fecistis haec. Tunc petrus spiritus sancto plenus respondit: primo questionem eorum temerariam esse ostendens. Nunquid pro benefacto iudicamur, id est ad iudicium trahimur: et tanquam rei arguimur, quod dicitur. Stulte nos arguitis. Non sit uobis omnibus: quod in nomine domini nostri iesu christi quem uos crucifixistis: iste sanus astat coram uobis quem deus suscitauit a mortuis. Hic est enim lapis angularis a uobis edificantibus reprobatum, id est a uobis crucifixus: qui postea suscitatus a patre factus est in caput anguli, id est factus est princeps duorum populorum: qui in ipso tanquam in angulari lapide sunt uniti: et non est in alio alio quo salus. Non est enim aliud nomen sub celo datum hominibus quod nomen christi: in quo oportet nos saluari. Uidentes autem petri et iohannis constantiam attendentes quod illi essent idiotae et illitterati, ammirabant cognoscentes eos: